

DRŽAVNI
ZAVOD ZA
INTELEKTUALNO
VLASNIŠTVO
REPUBLIKE
HRVATSKE

**Godišnje izvješće o provedbi provedbenog programa
za 2021. godinu
Državni zavodi za intelektualno vlasništvo**

Zagreb, siječanj 2022.

Sadržaj

I.	Pregled stanja u upravnom području	3
II.	Izvešće o napretku u provedbe mjera	5
III.	Doprinos ostvarenju ciljeva javnih politika	6

Prilog – Tablični prikaz Godišnje izvješće o provedbi provedbenog programa DZIV-a u 2021.

I. Pregled stanja u upravnom području

Provedbeni program se u 2021. godini provodio u gospodarskom i društvenom kontekstu na kojeg je značajno utjecala pandemija bolesti COVID-19.

Globalni trendovi potražnje za zaštitom intelektualnog vlasništva pokazali su otpornost u okolnostima gospodarskih poremećaja uzrokovanih globalnom pandemijom bolesti COVID-19. Nakon manjeg pada godišnjeg globalnog broja prijava za zaštitu patenata u 2019. godini, u 2020. godini trendovi broja prijava za zaštitu svih prava intelektualnog (industrijskog) vlasništva vratili su se na prethodno kontinuiranu međugodišnju krivulju rasta. Podaci o globalnim trendovima za 2021. godinu još nisu raspoloživi no trendovi broja prijava za zaštitu intelektualnog vlasništva putem europskih sustava (europskog patenta, te žigova i registriranog dizajna Europske unije) u 2021. godini potvrđuju brzi oporavak broja prijava na pretpandemijske razine, a u području žigova čak i povećane međugodišnje stope rasta, koje se bilježe i na globalnoj razini. Trendovi kretanja broja prijava u nacionalnim postupcima zaštite i međunarodnim postupcima zaštite za Republiku Hrvatsku, koje provodi DZIV, usprkos brzom oporavku nacionalnog gospodarstva u 2021. godini nisu slijedili europske i globalne trendove, te nakon značajnog pada godišnjeg broja prijava za zaštitu intelektualnog vlasništva u navedenim postupcima u 2020. godini (osim za industrijski dizajn) usprkos određenom oporavku ni do kraja 2021. godine nisu dosegle pretpandemijske razine.

Provedena mjera revizije pravnog okvira sustava plaćanja naknada u području naknada intelektualnog vlasništva nije za sada rezultirala očekivanim povećanjem broja prijava za zaštitu industrijskog vlasništva u Republici Hrvatskoj, iako je u skladu s Akcijskim planom za smanjenje neporeznih i parafiskalnih davanja ukinut dualni sustav plaćanja upravnih pristojbi i naknada troškova za upravne postupke koje provodi DZIV. Razlike između trendova broja prijava za zaštitu intelektualnog vlasništva u Republici Hrvatskoj i trendova broja prijava putem europskih sustava potvrđuju pretpostavku da ti trendovi dominantno ovise o gospodarskim čimbenicima, a u manjoj mjeri o troškovima postupka zaštite.

Obzirom na nedostatke stručne ljudske resursa DZIV-a kao rezultat dugogodišnjeg ograničavanja zapošljavanja u javnoj upravi, izostanak trendova rasta broja prijava u nacionalnim postupcima zaštite intelektualnog vlasništva i međunarodnim postupcima za Republiku Hrvatsku omogućilo je u 2021. godini unaprjeđenje dostignute razine kvalitete i učinkovitosti provedbe tih postupaka u DZIV-u, što doprinosi povoljnom okruženju za razvoj inovativnog gospodarstva i privlačenje stranih ulaganja.

Modernizacija nacionalnog sustava zaštite autorskih i srodnih prava u skladu s potrebama digitaliziranog i globaliziranog tržišta proizvoda kreativnih industrija izazivala je značajan interes ne samo domaćih nego i globalnih dionika, te je rezultirala, po opsegu poslova i intenzitetu, značajnim angažmanom DZIV-a kao stručnog nositelja u zakonodavnom postupku donošenja novog Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima. S obzirom na opseg i značaj promjena koje proizlaze iz implementacije zajedničke pravne stečevine Europske unije u području autorskog prava (prvenstveno Direktive 2019/790 o autorskom i srodnim

pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu), zainteresirani dionici s međusobno suprotstavljenim interesima tijekom cijelog zakonodavnog postupka iznimno su aktivno lobirali da se u Zakon uvrste upravo ona rješenja koja su povoljnija za dotične dionike, što je uz interakciju s dionicima zahtijevalo i intenzivnu međuresornu komunikaciju i koordinaciju. Iako je do usvajanja prijedloga Zakona u prvom čitanju pred Hrvatskim saborom u veljači 2021. postupak proveden u skladu s planiranom dinamikom, nastavak postupka do konačnog donošenja Zakona produžen je s ciljem pronalaženja kompromisa između interesa suprotstavljenih dionika, prvenstveno između proizvođača fonograma (diskografa) i glazbenih umjetnika izvođača oko spornih odredbi vezanih uz korištenje digitalnih fonograma na internetskim platformama, što je imalo za posljedicu da je Zakon donesen kasnije od planiranog. Donošenjem Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima uspostavljen je modernizirani pravni okvir za zaštitu autorskog i srodnih prava usklađen s potrebama digitalnog društva, a u 2022. godini preostalo je urediti preostala formalna pitanja (donošenje provedbenih akata, imenovanja stručnih tijela, izdavanje dopunskih odobrenja i sl.) no ključni izazov predstavljat će praktična provedba novih zakonskih rješenja. Glavnina novih zakonskih rješenja prepoznata je od strane zainteresiranih dionika kao značajan pozitivan iskorak te se očekuje njihov proaktivni angažman na njihovoj praktičnoj provedbi, no nekoliko rješenja koja izazivaju prijepor između dionika zahtijevat će značajni daljnji stručni angažman DZIV-a.

Kompleksnost problema zaštite nematerijalne imovine, podvrstu koje čini intelektualno vlasništvo, u današnjem digitaliziranom i informacijski globalno umreženom društvu pokazuje se i u kontekstu razvoja pravnog okvira za zaštitu i upravljanja podacima, što je utjecalo na kašnjenje u planiranoj objavi prijedloga propisa Europske unije iz ovog područja.

Na dinamiku i opseg aktivnosti stručne, edukacijske, informacijske i projektne potpore DZIV-a poduzetničkom i javnom znanstveno-istraživačkom sektoru radi učinkovite zaštite i upravljanja intelektualnim vlasništvom, kao i aktivnosti na uključivanju područja intelektualnog vlasništva u obrazovne programe, utjecao je izostanak očekivane normalizacije gospodarskih, društvenih i obrazovnih aktivnosti sijedom suzbijanja pandemije bolesti COVID-19. Ograničenja u pogledu organizacije javnih događanja i putovanja, smanjenje dinamike ukupnih gospodarskih i društvenih aktivnosti te aktivnosti partnerskih europskih i međunarodnih institucija, kao i posebni režimi rada DZIV-a i dugih institucija utjecali su na manji opseg provedbe aktivnosti u ovom području, a slično se odnosi i na planirane aktivnosti u pogledu mjere usmjerene na potporu jačanja učinkovitosti provedbe prava intelektualnog vlasništva i borbe protiv krivotvorenja i piratstva.

U Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine usvojenoj u 2021. godini je u kontekstu razvojnih izazova i potencijala za rast prepoznata je nužnost tehnološke modernizacije i povećanja produktivnosti hrvatskog gospodarstva te otvorenosti prema novim idejama i internacionalizaciji. U tom smislu prepoznata je potreba učinkovitosti u prihvaćanju promjena na tržištu i uvođenju novih tehnologija, kao i odlučnosti u izgradnji inovacijskog ekosustava u kojem inovacije postoje na svim razinama i doprinose orijentaciji na proizvodnju visokotehnoloških proizvoda. Prepoznato je da niska razina inovacija koje proizlaze iz istraživanja i razvoja odnosno inovacija koje su zaštićene vlasničkim pravima i patentima ograničava utjecaj rastućih poduzeća na povećanje ukupne produktivnosti, kao i da

je ključno povećati ulaganja poslovnog sektora u istraživanje i razvoj kako bi se ojačao kapacitet gospodarstva za iskorištavanje prilika na području digitalnoga gospodarstva i novog vala tehnološke transformacije i tehnološkog napretka. Slijedom toga se u Nacionalnoj razvojnoj strategiji u okviru strateškog cilja »Konkurentno i inovativno gospodarstvo« predviđa niz prioriteta u provedbi javnih politika koji bi mogli imati značajan utjecaj na djelatnost DZIV-a u narednom razdoblju. To se osobito odnosi na prioritete u području razvoja globalno konkurentne, zelene i digitalne industrije, razvoja poduzetništva i obrta i razvoja znanosti i tehnologije, u kojima se prepoznaje važnost inovacija i učinkovite zaštite i upravljanja intelektualnim vlasništvom, a važnost osiguravanja primjerene zaštite autorskih i srodnih prava u digitalnom okruženju prepoznata je i u kontekstu poticanja razvoja kulture i medija.

U 2022. godini očekuje se daljnje donošenje sektorskih strategija i nacionalnih planova te će DZIV odgovarajuće uskladiti vlastite akte strateškog planiranja i aktivnosti kojima će u suradnji s drugim dionicima poduprijeti provedbu Nacionalne razvojne strategije.

Daljnje smanjenje broja zaposlenih u DZIV-u u 2021. slijedom prirodnog odljeva u situaciji već kritično niske popunjenosti radnih mjesta (63%) te izostanak interesa kandidata s odgovarajućim kompetencijama i iskustvima čak i na malom broju javnih natječaja za prijam u službu za koje DZIV uspije ishoditi odobrenje u restriktivnim uvjetima za zapošljavanje u državnoj službi predstavlja najkritičniji čimbenik koji je utjecao na kašnjenje u provedbi aktivnosti iz provedbenog programa, uključujući i aktivnosti na provedbi mjera upravljanja promjenama i inovacijama kroz oblikovanje, razvoj i praćenje strateških i operativnih planova te učinkovitim upravljanjem procesima kao i djelotvorno upravljanje ljudskim resursima.

II. Izvješće o napretku u provedbi mjera

Izvornim Provedbenim programom temeljem kojeg se podnosi ovo godišnje izvješće za 2021. godinu planirana je provedba jedanaest (11) mjera. U 2021. godini jedna mjera je provedena u cijelosti u opsegu planiranim izvornim Provedbenim programom, ali je ista mjera revidiranim Provedbenim programom (iz studenoga 2021.) proširena dodatnim aktivnostima vezanim uz uvođenje eura kao službene valute Republike Hrvatske koje će se provoditi u 2022. godini. Pet mjera se provodi u skladu s predviđenom dinamikom, dok se preostalih pet mjera provodi uz određena odstupanja od predviđene dinamike provedbe.

Izvornim Provedbenim programom za provedbu svih mjera u razdoblju od 2021. do 2024. godine planirana su proračunska sredstva u iznosu od 28.870.000 kuna, od čega 2.250.000 kuna predstavlja planirano smanjenje općih prihoda državnog proračuna kao posljedica provedbe mjere u okviru koje je ukinuta obveza plaćanja upravne pristojbe u postupcima za priznanje prava intelektualnog vlasništva iz nadležnosti DZIV-a. Za provedbu Provedbenog programa u 2021. godini utrošeno je 5.680.112 kuna, od čega 257.063 kuna predstavlja smanjenje općih prihoda državnog proračuna kao posljedica ukinute obveze plaćanja upravne pristojbe u postupcima za priznanje prava intelektualnog vlasništva iz nadležnosti DZIV-a.

Iako se aktivnosti na provedbi dijela mjera provode uz određena odstupanja od predviđene dinamike provedbe, s obzirom da većina tih mjera ima kontinuirani karakter te obuhvaća različite aktivnosti isto ne utječe značajno na ukupan napredak u provedbi Provedbenog programa. Kašnjenje u provedbi aktivnosti rezultat je vanjskih okolnosti (kašnjenje aktivnosti na razini Europske unije ili okolnosti uzrokovane pandemijom) i/ili nedostatka ljudskih resursa. Očekuje da će se kašnjenja uzrokovana vanjskim okolnostima i dio kašnjenja koja su rezultat nedostatnih ljudskih resursa razriješiti tijekom 2022. godine. Međutim, nedostatak ljudskih resursa izvjesno će dovesti i do kašnjenja u provedbi dijela aktivnosti na provedbi mjera planiranih za 2022. godinu te je nužno ojačati visokostručne ljudske kapacitete DZIV-a barem u minimalnom opsegu koji je planiran projekcijama DZIV-a za razdoblje provedbe Provedbenog programa.

III. Doprinos ostvarenju ciljeva javnih politika

Provedbom mjera utvrđenih u Provedbenom programu doprinosi se sljedećim ciljevima odnosno prioritetima Programa Vlade Republike Hrvatske - razvoju sporta, kulture i medija, gospodarskom oporavku i poslovnom okruženju te ulaganju u obrazovanje, znanost i istraživanje u okviru prioriteta Konkurentna, vitalna i obrazovana Hrvatska, te učinkovitoj transparentnoj i otpornoj državi u okviru prioriteta Osnažena državnost – Učinkovita, otporna i digitalna Hrvatska.

Donošenjem novog Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima u 2021. godini provedena je ključna aktivnost mjere reforme/modernizacije nacionalnog pravnog okvira zaštite autorskog i srodnih prava. Tako modernizirani nacionalni pravni okvir usklađen s odgovarajućim europskim pravnim okvirom osigurava uvjete za gospodarsku održivost i razvoj domaćih kreativnih industrija odnosno razvoj kulture i medija u okviru jedinstvenog tržišta Europske unije i u suvremenom digitalnom i globalno umreženom društvu.

Provedbom mjere revizije pravnog okvira sustava plaćanja naknada u području intelektualnog vlasništva u 2021. godini u skladu s Akcijskim planom za smanjenje neporeznih i parafiskalnih davanja ukinut je dualni sustav plaćanja upravnih pristojbi i naknada troškova za upravne postupke koje provodi DZIV. Ukinuta je obveza plaćanja upravnih pristojbi i zadržana samo obveza plaćanja naknada troškova, čime su korisnici postupaka rasterećeni obveza u godišnjem iznosu od oko 600.000 kn, a sustav naknada troškova je pojednostavljen. Provedba ove mjere pridonosi daljnjem unaprjeđenju poslovnog okruženje za razvoj inovativnog gospodarstva i privlačenje stranih ulaganja.

Uvođenjem certificiranog sustava upravljanja kvalitetom prema normi ISO 9001:2015 za postupke priznanja prava industrijskog vlasništva u nadležnosti DZIV-a u dodatno je unaprijeđeno provođenje nacionalnih te necentraliziranih europskih i međunarodnih postupaka za priznanje odnosno registraciju prava intelektualnog (industrijskog) vlasništva na teritoriju Republike Hrvatske. Time je postignuta ključna točka ostvarenja mjere

usmjerene na osiguravanje povoljnog poslovnog okruženja za razvoj inovativnog gospodarstva i privlačenje stranih ulaganja.

Unaprjeđenjem dostupnosti poduzetnicima prilagođenih informacija o intelektualnom vlasništvu, daljini razvoj alata i inicijativa namijenjenih većoj dostupnosti ovih informacija, te osiguravanje financijske potpore iz namjenskih sredstava EU-a za zaštitu i razvoj strategije upravljanja intelektualnim vlasništvom poduzetnika iz skupine malih i srednjih poduzeća ostvarene su ključne točke ostvarenja mjere usmjerene na jačanje kapaciteta poduzetničkog sektora za upravljanje intelektualnim vlasništvom.

Provedbom više programa izobrazbe u području zaštite i upravljanja intelektualnim vlasništvom u kojem su sudjelovali polaznici iz javnih znanstvenoistraživačkih institucija i poduzetničkog sektora pružena je daljnja potpora prijenosu znanja iz javnog znanstvenoistraživačkog sektora u gospodarstvo u okviru odgovarajuće mjere.

U okviru provedbe mjere potpore uključivanju područja intelektualnog vlasništva u obrazovne programe ostvarena je suradnja DZIV-a s Agencijom za strukovno obrazovanje te je sastavljen program edukacije o intelektualnom vlasništvu osnovne i napredne razine za nastavnike strukovnih srednjih škola, a provedba programa očekuje se početkom 2022. godine.

Doprinos ostvarenju cilja učinkovite države ostvaren je u okviru mjere potpore jačanju učinkovitosti provedbe prava intelektualnog vlasništva i borbe protiv krivotvorenja i piratstva putem daljnjeg razvoja specijalističkih znanja iz područja intelektualnog vlasništva u pravosudnim i upravnim tijelima nadležnima za provedbu prava - organiziranjem programa usavršavanja u okviru suradnje DZIV-a i Pravosudne akademije te osiguranjem sudjelovanja pravosudnih djelatnika u programima Ureda Europske unije za intelektualno vlasništvo i Europskog patentnog ureda namijenjenih pravosudnim tijelima, kao i daljnjim razvojem sadržaja mrežne stranice "Stop krivotvorenju i piratstvu" u cijelosti posvećene problematici provedbe prava intelektualnog vlasništva te promotivnim aktivnostima putem društvenih mreža.

Doprinos ostvarenju cilja učinkovite i transparentne države u ostvaren je kroz niz aktivnosti usmjerenih na upravljanje promjenama i inovacijama kroz oblikovanje, razvoj i praćenje strateških i operativnih planova te učinkovito upravljanje procesima, na djelotvorno upravljanje ljudskim resursima kao i na djelotvorno upravljanje odnosima s partnerima i građanima te ostalim korisnicima usluga. Uz već spomenuto uvođenje certificiranog sustava upravljanja kvalitetom za postupke priznanja prava industrijskog vlasništva ističu se projekti usmjereni na razvoj e-uprave, kao što su modernizacija informatičko-komunikacijske infrastrukture DZIV-a, daljnji razvoj elektroničkih usluga za vođenje postupaka priznanja prava industrijskog vlasništva, te aktivnosti na daljnjem unaprjeđenju dostupnosti i sadržaja informacija iz područja djelatnosti putem informacijskog centra i mrežne stranice DZIV-a na temelju sustavnog praćenja potreba i interesa korisnika.

Prilog – Tablični prikaz Godišnje izvješće o provedbi provedbenog programa DZIV-a u 2021.

KLASA: 023-01/21-010/003

URBROJ: 559-01/01-21-004

Zagreb, 31. siječnja 2022.